

פּוֹכֵב אֶמֶן. אַחַר כֵּן יוֹצֵא לְצַד הַדְּרוֹם פּוֹכֵב אַחַר, וְזֶה נוֹצֵץ עִם אַרְבַּעַת פּוֹכְבִים שְׂרָצִים וְהוֹלְכִים וּמוֹשִׁיטִים אֶת אוֹרֵם לְאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם, וְזֶה נִקְרָא פּוֹכֵב שְׂנוֹצֵץ מִשְׁנֵי צַדֵּדִים, דְּרוֹם וּמִזְרָח.

וְנֹאזְרִים אֵלָּהּ וּרְבֹאֵר רַבּוֹת פּוֹכְבִים שְׂנוֹטְלִים זֶהר וְנִצְוֹצוֹת מִתּוֹךְ נִצְוֹצוֹת שְׁמַאִיר מִהַשְּׁמַשׁ. שְׁמַשׁ שֶׁל הַמִּשְׁקוּף (מִשְׁקוּף שֶׁל הַשְּׁמַשׁ) כְּשִׁמְאִיר בְּמַסְעוֹ, נֹאזְרִים מִמֶּנּוּ כֹּל אוֹתָם הַפּוֹכְבִים שְׁמַאִירִים וְנוֹצֵצִים כֹּל אוֹתָם פּוֹכֵב אוֹמֵן. אֵף עַל גַּב שְׁנִסְתָּר אַחַר כֵּן, יוֹצֵא וְזוֹהַר עָלָיו מִמְּנֶה אֶחָד שֶׁשְּׁמוֹ יְגוּרִיא"ל.

וּכְשֶׁבּוֹכֵב אוֹמֵן הִזָּה יוֹצֵא וְנוֹצֵץ וְלֹא נִסְתָּר, אֲזִי אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה מוֹרִיד שְׁלוֹם לְאוֹתוֹ הַצַּד. וְכֹאשֵׁר הַנִּיצוֹץ הַקָּשָׁה עוֹשֶׂה מְדִידָה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְהַכֹּל מִסְתַּמֵּךְ וּמֵאִיר וְשׁוֹפֵעַ הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל הַרְקִיעַ הַעֲלִיּוֹן כְּנֶגֶד הַמִּזְרָח, וְהוּא מִתְּעוֹרֵר כְּנֶגֶד הַמַּעְרָב, וְסִימְנֵךְ - (יִשְׁעִיהַ מֵא) מִי הַעִיר מִמִּזְרָח צֶדֶק יִקְרָאָהּ לְרִגְלוֹ, אֲזִי כֹּל אוֹתָם הַמְּמַנִּים שְׁעוֹמְדִים עַל הַפּוֹכְבִים, כֹּלֵם יוֹבִילוּ הָאוֹר שֶׁל הַפְּנִים מִתּוֹךְ הַשְּׁמַשׁ, כְּשֶׁנוֹסֵעַ הַשְּׁמַשׁ לְמִשְׁקוּף אֶחָד שֶׁהוּא מִשְׁקוּף שֶׁל בִּילְגָא, אֲזִי אוֹתוֹ הַפּוֹכֵב שְׂנוֹצֵץ מֵאִיר מִתּוֹךְ כַּחוֹ שֶׁל מְמַנֶּה אֶחָד שְׂנוֹסֵעַ כְּשֶׁהַשְּׁמַשׁ נוֹסֵעַ.

וְיִהי לִי שׁוֹר וְחִמּוֹר - מִצַּד שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ. צֵאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה - מִהַצַּד שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד. וְהִיָּה כְּעֵץ שְׂתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם, וְהָרִי פְּרֹשׂוּהַ כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, שְׁצָרִיכִים לְשִׁלְשָׁה גִלְגּוּלִים אֵלָיו, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֶה יִשְׁלַשׁ אָדָם שְׂנוֹתָיו וְגו'. וּפְרֹשׂוּהַ בְּעֲלֵי הַמַּשְׁנֶה, בְּשִׁבְתָּ אֵין עוֹלִין בְּאֵילָן, וְאֵין רוֹכְבִים בְּאֵילָן, וְאֵין מִשְׁתַּמְשִׁין בְּאֵילָן.

נְהוּרָא דִּילְהוֹן לְאַרְבַּע סְטָרִין דְּעֵלְמָא, וְהָאֵי אִקְרִי פּוֹכְבָא דְּנֹצִין מִתְרֵי סְטָרֵי דְרוֹם וּמִזְרָח. וּמִתְנַהֲרֵי אֵלָּהּ וּרְבֹאֵר רַבּוֹן פּוֹכְבִיא דְּנֹטְלֵי זִיְהִרָא וְנֹצִיצוֹ מִגּוֹ נֹצִיצוֹ דְּנִהִיר מִן שְׁמַשָּׁא. שְׁמַשָּׁא דְּמִשְׁקוּפָא (נ"א מִשְׁקוּפָא דְּשְׁמַשָּׁא) כַּד נִהִיר בְּמִטְלָנוּי נִהֲרִין מִנֶּה כֹּל אֲנוּן פּוֹכְבִיא דְּנִהֲרִין וְנֹצִיצִין כֹּל אֲנוּן פּוֹכְבָא אוּמְנָא. אֵף עַל גַּב דְּסִתִּים לְבִתָּר נְפִיק וְזִהִיר עָלֶה חַד מְמַנָּא וַיְגוּרִיא"ל שְׁמָה.

וְכַד הָאֵי פּוֹכְבָא אוּמְנָא נְפִיק וְנֹצִין וְלֹא אִסְתִּים, כְּדִין הָהוּא מְמַנָּא נַחִית (נ"א נְפִיק) שְׁלֵמָא לְהָהוּא סְטָרָא. וְכַד בּוֹצִינָא דְּקַרְדִּינוֹתָא עֶבֶד מִשְׁחָתָא לְעֵלָא וְתַתָּא, וְכֹלֵא אִסְתַּמֵּךְ וְאַנְהִיר וְנִגִּיד אֲתַעְרוֹתָא דְּרַקִּיעָא עֲלָאָה לְקַבְלָהּ דְּמִזְרָח, וְאִיהוּ אֲתַעַר לְקַבְלָהּ דְּמַעְרָב, וְסִימְנֵךְ (יִשְׁעִיהַ מֵא ב) מִי הַעִיר מִמִּזְרָח צֶדֶק יִקְרָאָהּ לְרִגְלוֹ. כְּדִין כֹּל אֲנוּן מְמַנֵּן דְּקִימִין עַל פּוֹכְבִיא, כֹּלֵהוּ יוֹבִילוֹן נִהִירוּ דְּאַנְפִּין מִגּוֹ שְׁמַשָּׁא, כַּד נְטִיל שְׁמַשָּׁא לְמִשְׁקוּפָא חַדָּא דְּקֵאֵי מִשְׁקוּפָא דְּבִילְגָא. כְּדִין הָהוּא פּוֹכְבָא דְּנֹצִין נִהִיר מִגּוֹ חֵילָא דְּחַד מְמַנָּא דְּנְטִיל כַּד נְטִיל שְׁמַשָּׁא. (דף קכו ע"א) (עב"מ וכאן תחלת ענין ונראה שצריך להתחיל).

וְיִהי לִי שׁוֹר וְחִמּוֹר (בראשית לב ו) מִסְטָרָא דְּתְּפִלִּין דְּרִישָׁא. צֵאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה מִסְטָרָא דְּתְּפִלִּין דְּיָד וְהִיָּה כְּעֵץ שְׂתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם, (תהלים א ג) וְהָא אוּקְמוּהָ (דברים כ יט) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. דְּצָרִיכִין לְשִׁלְשׁ גִּלְגּוּלִין לְגַבְהַ, כְּמֵא דְּאוּקְמוּהָ יִשְׁלַשׁ אָדָם שְׂנוֹתָיו וְגו'. וְאוּקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין בְּשִׁבְתָּ אֵין עוֹלִין בְּאֵילָן, וְאֵין רוֹכְבִין (נ"א סוּמְכִין) בְּאֵילָן, וְאֵין מִשְׁתַּמְשִׁין בְּאֵילָן. גִּלְגּוּלִים אֵלָיו, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֶה יִשְׁלַשׁ אָדָם שְׂנוֹתָיו וְגו'. וּפְרֹשׂוּהַ בְּעֲלֵי הַמַּשְׁנֶה, בְּשִׁבְתָּ אֵין עוֹלִין בְּאֵילָן, וְאֵין רוֹכְבִים (סוּמְכִים) בְּאֵילָן, וְאֵין מִשְׁתַּמְשִׁים בְּאֵילָן.

הא' בארץ רזא אָנא שְׂאִיל לָךְ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְלֹא בּפְשִׁיטוּ דְמֵאֲרֵי מְתַנִּיתִין גּוֹפְנִיִים. אֲלֵא דְמֵאֲרֵי מְתַנִּיתִין שְׁכֻלִיִים דְאַתְמַר עֲלֵיהּ וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהִרוּ. אָמַר לִיה סָבָא סָבָא אָמַא אָנָא דְאָנָא מְסֻטָּרָא דְאִילָנָא דְאִקְרִי אִילָנָא דְחַיִּי, דְנִטְיַע בְּשַׁבַּת מְלֻכְתָּא, דְלֹא צְרִיף שׁוּם בַּר נֶשׁ לְאַשְׁתַּמְשָׁא בֵּהּ. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ כָּל הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּתַגָּא חֲלָף. וְדָא שְׁמָא מְפָרֵשׁ דְסָלִיק לְחֻשְׁבֹן אָדָם. וְאוּקְמוּהָ רַבְּנִין כָּל הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּשֵׁם הַמְּפָרֵשׁ נַעֲקָר מִן הָעוֹלָם.

אָמַר לִיה בְּרִיף אַנְתָּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, דְבוֹדָאֵי הַכִּי הוּא, דְכִיּוּמֵי דְחַל שְׁלֻטָּא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְאִיהוּ אָדָם דְוִיִּצְרַר בְּיִצְרַר הַטוֹב וּבִיִּצְרַר הָרַע, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב (בראשית ב ז) וַיִּצְרַר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם. וְאִיהוּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע דְחָב בֵּיה אָדָם. וְדָא הוּא מְטַטְרוּ"ן דְאִיהוּ עֶבֶד דְשְׁלִיט בְּשִׂית סְדְרֵי מִשְׁנָה וְאִיהוּ גּוֹפְנִי, וְשְׁלִיט בְּשִׂית יוּמִין דְחַל דְאֲנוּן חֲלִין דְטַמְאָה וְחֲלִין דְטַהֲרָה. וּמִנְה אַתְיָהִיבוּ שִׂית סְדְרֵי מִשְׁנָה בְּאֶסוּר וְהֵתֵר, טַמְאָה וְטַהֲרָה, כְּשֵׁר וּפְסוּל.

וְבֵהּ (שמות כ ט) שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעַשִׂיתָ כָּל מְלֹאכְתֶּךָ. וְלִית עֲבוּדָה אֲלֵא צְלוּתָא, דְבֵה צְרִיף בַּר נֶשׁ לְמַהוּי כְּעֶבֶד הַמְּסַדֵּר שְׁבַחְיוּ לְפָנֵי רַבּוּ, וְכַעֲבֹד הַשּׁוֹאֵל פְּרָס מְרַבּוּ, וְכַעֲבֹד הַמְּקַבֵּל פְּרָס מְרַבּוּ וְהוֹלֵךְ לוֹ.

אָבְרָ בְּשַׁבַּת מְלֻכְתָּא דְשְׁלֻטָּא בֵּיה אִילָנָא דְחַיִּי וְלֹא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אוּקְמוּהָ דְאִין מְשַׁתְּמֵשִׁין בְּאִילָן שׁוּם שְׁמוּשׁ, וְכָל הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּתַגָּא חֲלָף. וְלֹא עוֹלִין בֵּיה וְלֹא סוּמְכִין בֵּיה לְאַשְׁתַּמְשָׁא, דְלֹא יִקְצְצוּן בְּנִטְיַעוּת, דְלִית תַּמָּן קַצוּץ וּפְרוּד בְּאִילָנָא דְחַיִּי.

את זה בדרך סוד אני שואל אותך, המנוחה הקדושה, ולא בפשיטות של בעלי המשנה הגופניים, אלא של בעלי המשנה השכליים שעליהם נאמר והמשפלים יזהרו. אמר לו, זקן זקן, אמר אני, שאני מצד העץ שנקרא עץ החיים, שנטוע בשבת המלכה, שלא צריך שום אדם להשתמש בה, כמו שבארנו, כל המשתמש בכתר - עובר. וזה השם המפרש שעולה לחשבון אדם. ופרשוה רבותינו, כל המשתמש בשם המפרש, נעקר מן העולם.

אמר לו, ברוך אתה המנוחה הקדושה, שבוודאי כף הוא, שבימות החל שולט עץ הדעת טוב ורע, שהוא אדם של וייצר, בייצר הטוב ובייצר הרע. זהו שפתוב (בראשית ב) וייצר ה' אלהים את האדם, והוא עץ הדעת טוב ורע שחטא בו אדם, וזהו מטטרו"ן שהוא עבד ששולט בששה סדרי משנה והוא גופני, ושולט בששת ימי החל, שהם חלין של טמאה וחלין של טהרה, וממנו נתנו ששה סדרי משנה באסור והתר, טמאה וטהרה, כשר ופסול.

ובו ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך. ואין עבודה אלא תפלה, שבו צריך אדם להיות כעבד המסדר שבחיו לפני רבו, וכעבד השואל פרס מרבו, וכעבד המקבל פרס מרבו והולך לו.

אבר בשבת המלכה, ששולט בה עץ החיים ולא עץ הדעת טוב ורע, פרשוה שאין משתמשים באילן שום שמוש, וכל המשתמש בכתר - עובר, ולא עולים בו ולא סומכים בו להשתמש, שלא יקצצו בנטיעות, שאין שם קצוץ ופרוד בעץ החיים.

וְאֵילָנָא דְעֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע צְרִיף לְמַעַבְד בֵּיה
פְּרוּד בֵּין טוֹב לְרַע. הָדָא הוּא דְכְּתִיב
 (בראשית א, ד) **וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.**
וְצְרִיף לְמַעַבְד קְצוּץ בֵּיה לְמַהוּי בַר נֶשׁ בְּלֹא
יִצָּר הָרַע, פְּגוּנָא דְקָצִיץ לִיה מִנְה וְהַרְגָּה
בְּגֵרְסָתָהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קט כב) **וְלִבִּי חָלָל**
בְּקִרְבִּי. וְלִקְבֵּל מ"ט מִן מְטָטְרוּ"ן אֲנוּן תִּשְׁעָה
וְאַרְבַּעִין פְּנִים טָהוֹר. וּמִסְטָרָא דְסַמְא"ל
תִּשְׁעָה וְאַרְבַּעִין פְּנִים טָמֵא.

וּמֵאן דְזָכִי לַחֲבָרָא ה' לְתִשְׁעָה וְאַרְבַּעִין פְּנִים
דְטָהוֹר דְאִיהוּ חֲמִשָּׁא חֲמִשֵּׁי תוֹרָה,
אֲתַעֲבִיד מִטָּה לְמַחָאָה בֵּיה לְיִצְרָה בְּאֵת י'
דְאִיהִי עֶשֶׂר מַחָאָן וְהִינוּ, ה"י מִן אֱלֹהִים.
וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִי מִטָּה הָאֱלֹהִים. וּבַעַל הָאִי
מִטָּה אִיהוּ ו' דְאֲתָמַר בֵּיה (שמות לד 1) **הִנֵּה אֲנֹכִי**
פֹּרֶת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמִּי וְגו', דְכָרַת עִמָּה בְּרִית
עַל תְּלִיסַר מְכִילָן דְרַחֲמֵי דְלֹא יַחְזוּר רִיקָם
בְּצִלוֹתָהּ. דְאֵלִם בְּלֹא ה"י אֲתִי רִיקָם.

וְדָא הוּא דְאָמַר יַעֲקֹב (בראשית לא מב) **לוּלִי אֱלֹהִי**
אָבִי אֱלֹהִי אֲבֹרָהֶם וּפְחַד יִצְחָק הָיָה לִי
כִּי עָתָה רִיקָם שְׁלַחְתָּנִי (בראשית לא). **וְאֲמַאי בְּגִין**
דְאֲתָמַר בְּלָבָן (שם פסוק מא) **וַתַּחַלֵּף אֶת מִשְׁכַּבְתִּי**
עֲשֶׂרֶת מַנִּים (שם), **וּבְאֵת י' אֲתַעֲבִיד לִיה נֶס.**
דְאֱלֹהִים אֲפִיק מִנְה ה"י, נִשְׁאָר אֲל"ם רִיק
בְּלֹא אוֹרִיתָא דְבַעַל פֶּה. אָבֵל מָאן דְצִלִּי צִלוֹתָא
לְאֵילָנָא דְחַיִּי, לֹא יַחְזוּר רִיקָם בְּצִלוֹתָהּ לְעוֹלָם.
וּבְגִין דָּא אִית אֱלֹהִים מִסְטָרָא דְעֵץ הַדְּעַת טוֹב
וְרַע, וְאִית (ירמיה י') **אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַף**
עוֹלָם מִסְטָרָא דְאֵילָנָא דְחַיִּי וְלֹא זָכִין לִיה אֲלֵא
מְאִרֵי קְבֻלָּה דְיִדְעִין רְזִין דְאוֹרִיתָא.

אָמַר לִיה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא לְהֵהוּא סְבָא בְּמַאי
אֲשַׁתְּמוּדַע מָאן דְאִיהוּ בְּאֵילָנָא דְחַיִּי
דְאִיהוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימ"ה בַּעֲשֶׂר אֲתוּן

וְהַעֵץ שֶׁל עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע
צְרִיף לְעֲשׂוֹת בּו פְּרוּד בֵּין טוֹב
לְרַע. זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית ד) **וַיִּבְדֵּל**
אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.
וְצְרִיף לְעֲשׂוֹת בּו קְצוּץ שִׁיְהִיָּה
הָאָדָם בְּלִי יִצָּר הָרַע, כְּמוֹ שְׁקוֹצִץ
אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ וְהוֹרְגוֹ בְּגֵרְסָתוֹ. זֶהוּ
שְׁכָתוּב (תהלים קט) **וְלִבִּי חָלָל**
בְּקִרְבִּי. וּכְנֻד מ"ט מִן מְטָטְרוּ"ן
הֵם אַרְבַּעִים וְתִשְׁעָה פְּנִים טָהוֹר.
וּמִצְדוֹ שֶׁל סַמְא"ל אַרְבַּעִים
וְתִשְׁעָה פְּנִים טָמֵא.

וּמִי שְׁזוֹכָה לַחֲבָר ה' לְאַרְבַּעִים
וְתִשְׁעָה פְּנִים שֶׁל טָהוֹר, שֶׁהוּא
חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, נַעֲשֶׂה מִטָּה
לְהַפּוֹת בּו אֶת יִצְרוֹ עִם הָאוֹת י'
שֶׁהִיא עֶשֶׂר מַכּוֹת, וְהִינוּ ה"י מִן
אֱלֹהִים. וּמִשׁוּם כֶּף נִקְרָא מִטָּה
הָאֱלֹהִים. וּבַעַל הַמִּטָּה הַזֶּה הוּא
ו', שְׁנַאָמַר בּו (שמות לד) **הִנֵּה אֲנֹכִי**
פֹּרֶת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמִּי, שְׁכָרַת
עִמּוֹ בְּרִית עַל שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת
שֶׁל רַחֲמִים שְׁלֹא יַחְזוּר רִיקָם
בַּתְּפִלָּתוֹ. שְׁאֵלִם בְּלִי ה"י בָּא
רִיקָם.

וְזֶהוּ שְׁאָמַר יַעֲקֹב, לוּלִי אֱלֹהִי אָבִי
אֱלֹהִי אֲבֹרָהֶם וּפְחַד יִצְחָק הָיָה
לִי כִי עָתָה רִיקָם שְׁלַחְתָּנִי (בראשית
 לא). **וְלָמָּה? מִשׁוּם שְׁנַאָמַר בְּלָבָן**
וַתַּחַלֵּף אֶת מִשְׁכַּבְתִּי עֲשֶׂרֶת מַנִּים
(שם). וּבְאֵת י' נַעֲשֶׂה לוֹ נֶס,
שְׁאֱלֹהִים הוֹצִיא מִמֶּנּוּ ה"י, נִשְׁאָר
אֲל"ם רִיק בְּלִי תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה.
אָבֵל מִי שְׁמַתְפַּלֵּל תְּפִלָּה לְעֵץ
הַחַיִּים, לֹא יַחְזוּר רִיקָם בַּתְּפִלָּתוֹ
לְעוֹלָם.

וּמִשׁוּם זֶה יֵשׁ אֱלֹהִים מִהַצַּד שֶׁל
עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, וְיֵשׁ אֱלֹהִים
חַיִּים וּמְלַף עוֹלָם מִהַצַּד שֶׁל עֵץ
הַחַיִּים, וְאֵין זוֹכִים לוֹ אֲלֵא בַּעֲלֵי
קְבֻלָּה, שְׂיִדְעִים אֶת סוּדוֹת
הַתּוֹרָה.

אָמַר לוֹ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְאוֹתוֹ
הַזָּקֵן, בְּמָה נוֹדַע מִי שֶׁהוּא בְּעֵץ